

NOTITIE

Van : Leon Voogt (vertrouwenspersoon), Mireille Pompe
Aan : bestuur korfbalvereniging De Voltreffers Oosterhout
Datum : 16 augustus 2015
Onderwerp : grensoverschrijdend gedrag

INLEIDING

Om grensoverschrijdend gedrag in het vrijwilligerswerk zoveel mogelijk te voorkomen dienen vrijwilligers die met kinderen omgaan te beschikken over een recente Verklaring Omtrent het Gedrag, kortweg VOG.

In deze notitie introduceren wij allereerst een voorstel voor de bepaling van het begrip "grensoverschrijdend gedrag", daarna de rol van de vertrouwenscontactpersoon (VCP) bij dit onderwerp om tot slot een voorstel te doen voor de toepassing van maatregelen die grensoverschrijdend gedrag moeten voorkomen (gedragscode en VOG).

GRENSOVERSCHRIJDEND GEDRAG

Grensoverschrijdend gedrag kan verschillende verschijningsvormen aannemen. Wij stellen voor om t.b.v. de nader vast te stellen gedragscode (zie onder) de beschrijving van NOC*NSF te volgen. Het NOC*NSF onderkent de volgende vormen van grensoverschrijdend gedrag:

1. Seksuele Intimidatie

Onder seksuele intimidatie wordt verstaan: enige vorm van ongewenst verbaal, non-verbaal of fysiek gedrag met een seksuele connotatie (duiding) dat als doel of gevolg heeft dat de waardigheid van de persoon wordt aangetast, in het bijzonder wanneer een bedreigende, vijandige, beledigende, vernederende of kwetsende situatie wordt gecreëerd.

2. Pesten

Pesten betreft alle vormen van intimiderend gedrag met een structureel/herhalend karakter waarbij één of meer personen proberen een andere persoon fysiek, verbaal of psychologisch schade toe te brengen, waarbij de andere persoon zich niet kan verdedigen tegen dit gedrag. Relatief nieuwe manier van pesten is het digitaal pesten.

3. Bedreigen

Pesten, discriminatie en/of belediging wordt bedreigen wanneer de andere persoon er bang van wordt en het een gevoel van onveiligheid veroorzaakt. In tegenstelling tot pesten is bedreiging wél strafbaar. Aan bedreiging hoeft niet altijd stelselmatig pesten, discriminatie of belediging vooraf te gaan. (op basis van NJI, kindertelefoon & meldknp.nl, arboportaal.nl)

4. Discriminatie

Discriminatie is het ongelijk behandelen en achterstellen van mensen op basis van kenmerken die er niet toe doen in een situatie. Er zijn 11 gronden van discriminatie: leeftijd, seksuele gerichtheid, godsdienst en levensovertuiging, etniciteit, geslacht (gender), nationaliteit, handicap of chronische ziekte, politieke overtuiging, burgerlijke staat, soort contract, arbeidsduur. (bron: www.discriminatie.nl, movisie)

5. Mishandeling

Mishandeling is het buiten de spel- en/of wedstrijdsituatie gebruiken van niet functioneel fysiek of psychisch geweld (zoals mishandeling, slaan van, trappen van, het geven van een kniestoot, het toedienen van een kopstoot, het geven van een elleboogstoot, etc.) dan wel het zeer ernstig bedreigen met concreet fysiek en psychisch gewelddadig handelen. (O.b.v. KNVB, arboportaal)

6. Belediging

Belediging kan verbaal, via gezichtsuitdrukking of met gebaren plaatsvinden (bedoeld & onbedoeld). Het wordt ernstige belediging als het gaat om het opzettelijk aanranden van iemands eer of goede naam, op beledigende wijze, onafhankelijk van de juistheid van de betichting.

Gevraagd besluit: wij vragen het algemeen bestuur om de bovenstaande uitleg van het begrip "grensoverschrijdend gedrag" te hanteren.

VERTROUWENSCONTACTPERSOON (VCP)

Wanneer een lid of bezoeker van De Voltreffers te maken krijgt met grensoverschrijdend gedrag bij activiteiten die te maken hebben met de doelstellingen van de vereniging, is dat een teken dat de (sport)omgeving niet veilig meer is. Het kan veel emoties en vragen oproepen, ook als men er niet zelf het slachtoffer van is, maar het ziet gebeuren. Direct signaleren en het in de openbaarheid brengen van grensoverschrijdend gedrag kan herhaling of het verergeren van de situatie voorkomen.

Als men te maken heeft (of heeft gehad) met grensoverschrijdend gedrag bij De Voltreffers is het allereerst belangrijk dat men er niet alleen mee blijft rondlopen. Erover praten is vaak moeilijk. De VCP van De Voltreffers is beschikbaar om naar meldingen van mogelijk grensoverschrijdend gedrag te luisteren en de nodige stappen te ondernemen. Ons voorstel voor het takenpakket van de VCP binnen De Voltreffers luidt als volgt:

- a. eerste opvang/aanspreekpunt
- b. doorverwijzen
- c. preventieactiviteiten

Ad a. Eerste opvang:

De VCP is er voor leden en bezoekers die te maken hebben met grensoverschrijdend gedrag en hier met iemand over willen spreken.

De VCP:

- laat de klager het verhaal vertellen, maar is alert op zijn/haar taak als eerste aanspreekpunt. De VCP beoordeelt wel maar oordeelt niet.
- bespreekt mogelijke doorverwijzingen
- informeert de klager of beschuldigde over de procedures op basis van het klachten- en /of tuchtreglement van de vereniging en/of het KNKV
- vult een model registratie- en rapportageformulier in dat hij/zij deelt met het bestuur van de vereniging en de professional bij doorverwijzing (zie ad b)

Ad b. Doorverwijzen:

De VCP verwijst klager, beschuldigde of vereniging door naar een VCP van het KNKV of het Vertrouwenspunt Sport van NOC*NSF.

Ad c. Preventieactiviteiten

De VCP:

- profileert zich binnen de eigen organisatie, zorgt ervoor dat iedereen binnen de organisatie op de hoogte is van het bestaan van de VCP en ziet erop toe dat de gedragscode (zie onder) wordt nageleefd
- houdt zich op de hoogte van (landelijke) ontwikkelingen op het terrein van preventie en sanctionering van seksuele intimidatie binnen de sport.
- draagt bij aan beleidsuitvoering op verenigingsniveau met betrekking tot landelijke ontwikkelingen in het beleid Seksuele Intimidatie en sociaal veilige sportomgeving
- geeft (on)gevraagd advies en informatie aan het bestuur waarmee gericht beleid kan worden ontwikkeld tegen seksuele intimidatie. Hiervoor kan de *toolkit/handboek sociaal veilige sportomgeving als leidraad van de vereniging Nederlandse Organisaties Vrijwilligerswerk* worden gebruikt.

Gevraagd besluit: wij vragen het algemeen bestuur om bovenstaande taken als hoofdtaken voor de VCP binnen De Voltrefers vast te stellen en de in functie zijnde VCP een toepasselijke opleiding te laten doen op grond van een nader bij het bestuur in te dienen opleidingsvoorstel.

Preventie: gedragscode

Om grensoverschrijdend gedrag te voorkomen is het belangrijk om als vereniging preventieve maatregelen te treffen. Eén van die maatregelen is het opstellen van een gedragscode grensoverschrijdend gedrag. Wij stellen voor om daarvoor het model van het NOV (Vereniging Nederlandse Organisaties Vrijwilligerswerk) te hanteren. Dat model luidt als volgt:

"Veel grenzen in het contact tussen (vrijwillige) medewerkers en minderjarige leden/deelnemers aan de activiteiten van de vereniging /stichting zijn niet eenduidig. Het ene kind wil even op schoot zitten als het troost zoekt, het andere kind heeft behoefte aan een aai over de bol en weer een ander kind vindt het niet prettig om aangeraakt te worden. Hierover kunnen nooit exacte grenzen worden afgesproken die voor alle kinderen en in alle situaties gelden. Dat is maar goed ook, want voor veel kinderen is dichtbijheid en lichamelijk contact een voorwaarde om te groeien. Maar er is wel één heel duidelijke grens en dat is de grens dat seksuele handelingen en contacten tussen (jong)volwassen medewerkers en minderjarigen, die bij ons komen, absoluut ontoelaatbaar zijn!

Daarom hebben wij als vereniging voor al onze (vrijwillige) medewerkers een gedragscode opgesteld. De gedragscode bestaat uit twee delen: regels die bijdragen aan een open, transparante en veilige omgeving voor kinderen én vrijwilligers en de omschrijving van seksueel grensoverschrijdend gedrag die het uitgangspunt is van het tucht- en sanctiebeleid dat door de organisatie wordt gevoerd. Wanneer je bij ons komt werken, als vrijwilliger, stagiair(e) of als betaalde kracht, vragen wij je deze gedragscode te ondertekenen. Hiermee verklaar je dat je de gedragscode kent en volgens de gedragscode zult handelen.

De gedragsregels voor(vrijwillige) medewerkers:

1. De begeleider moet zorgen voor een omgeving en een sfeer waarbinnen de minderjarige zich veilig en gerespecteerd voelt.
2. De begeleider onthoudt zich ervan de pupil te bejegenen op een wijze die de minderjarige in zijn waardigheid aantast.
3. De begeleider dringt niet verder door in het privéleven van de minderjarige dan functioneel noodzakelijk is.
4. De begeleider onthoudt zich van elke vorm van seksuele benadering en misbruik ten opzichte van de minderjarige. Alle seksuele handelingen, handelingen, contacten en –relaties tussen begeleider en minderjarige tot 16 jaar zijn onder geen beding geoorloofd en worden beschouwd als seksueel grensoverschrijdend gedrag.
5. De begeleider mag de minderjarige niet op zodanige wijze aanraken, dat deze aanraking naar redelijke verwachting als seksueel of erotisch van aard ervaren zal worden.
6. De begeleider zal tijdens trainingsdagen, kampen, reizen, uitjes en dergelijke zeer terughoudend en met respect omgaan met minderjarigen en de ruimtes waarin zij zich bevinden, zoals de kleedkamer of hotelkamer.
7. De begeleider heeft de plicht de minderjarige naar vermogen te beschermen tegen vormen van ongelijkwaardige behandeling en seksueel grensoverschrijdend gedrag en zal er actief op toezien dat de gedragscode door iedereen die bij de minderjarige is betrokken, wordt nageleefd.
8. Indien de begeleider gedrag signaleert dat niet in overeenstemming is met deze gedragscode en bij vermoedens van seksueel grensoverschrijdend gedrag, is hij verplicht hiervan melding te maken bij de daarvoor door het bestuur aangewezen personen, de zogeheten Vertrouwenscontactpersoon.
9. De begeleider krijgt of geeft geen (im)materiële vergoedingen die niet in de rede zijn.
10. In die gevallen waar de gedragscode niet (direct) voorziet, of bij twijfel over de toelaatbaarheid van bepaalde gedragingen ligt het binnen de verantwoordelijkheid van de begeleider in de geest van de gedragscode te handelen en zo nodig daarover in contact te treden met een door het bestuur aangewezen persoon.

Omschrijving seksueel grensoverschrijdend gedrag met minderjarigen en sanctiebeleid

Onder seksueel grensoverschrijdend gedrag met minderjarigen verstaan wij: Elke vorm van seksueel gedrag of seksuele toenadering, in verbale, nonverbale of fysieke zin, opzettelijk of onopzettelijk, die door de persoon die het ondergaat als ongewenst of gedwongen wordt ervaren; en / of plaatsvindt binnen een ongelijke machtsverhouding (volwassene-kind, hulpverlener-cliënt, leerkracht-leerling, trainer-pupil, leiding-jeugd lid, e.d.); en / of andere handelingen of gedragingen die strafbaar zijn volgens het Wetboek van Strafrecht.

Gedragingen die volgens de bovenstaande omschrijving vallen onder seksueel grensoverschrijdend gedrag met minderjarigen, kunnen worden gesanctioneerd door een tuchtrechtprocedure waarin hoor en wederhoor zal plaatsvinden. De sancties bestaan uit het voor korte of langere tijd uitsluiten van vrijwilligerswerk met minderjarigen door persoonsgegevens in een centraal register op te nemen.

Seksueel grensoverschrijdende gedragingen met minderjarigen waarvan het bestuur oordeelt dat deze vallen onder het Wetboek van Strafrecht, zullen bij politie/justitie worden gemeld.

Deze gedragscode is op 13 juli 2015 vastgesteld door het bestuur van korfbalvereniging "De Voltreffers"

Het model van de NOV voorziet er in dat zowel bestuur als vrijwilligers vorenstaand model ondertekenen. Wij adviseren om dat niet te doen maar in plaats daarvan de gedragscode te publiceren in het clubblad, op de website en in het clubhuis.

Gevraagd besluit: wij nodigen het algemeen bestuur uit om het bovenstaande model vast te stellen in haar eerstvolgende bestuursvergadering.

Preventie: verklaring omtrent gedrag

Een andere preventieve maatregel behelst het vaststellen van een aanstellingsbeleid voor vrijwilligers. De NOV adviseert onder meer om een selectiecommissie te betrekken bij de aanstelling van vrijwilligers, een advies dat naar ons idee niet past bij de cultuur en omvang van onze korfbalvereniging en bovendien enthousiasme bij potentiële vrijwilligers op voorhand onnodig zal temperen of zelfs weg zal nemen.

Om meer zekerheid te krijgen over de antecedenten van een vrijwilliger menen wij dat het voorafgaand aan de aanstelling verkrijgen van een verklaring omtrent gedrag moet volstaan.

Vanaf 1 januari 2015 kan een grotere groep vrijwilligers aanspraak maken op een gratis VOG. Naast vrijwilligers die werken met kinderen kunnen ook vrijwilligers die werken met mensen met een verstandelijke beperking een gratis VOG krijgen. Bovendien is het dan mogelijk om de aanvraag zonder betaling af te ronden, waardoor achteraf geen declaraties meer nodig zijn. Daarvoor moet de VOG wel digitaal worden aangevraagd bij Justis.

De NOV vindt het raadzaam om in principe voor alle vrijwilligers binnen het vrijwillig jeugdwerk een VOG aan te vragen, maar in ieder geval voor de ons bekende vrijwilligers die de volgende functies bekleden:

- begeleiders/coaches
- leiding
- (hulp)trainers
- fysiotherapeut, masseur
- vertrouwenspersonen

Wij stellen voor om daaraan de volgende functionarissen toe te voegen:

- bestuursleden
- leden van de activiteitencommissie
- leiding jaarlijks jeugd korfbalkamp

Gevraagd besluit: wij verzoeken het bestuur om de lijst van functionarissen die in het bezit moeten zijn van een VOG conform ons voorstel te beperken tot de acht genoemde type functionarissen.

De voorwaarden waaraan de vrijwilligersorganisatie vanaf 2015 moet voldoen zijn:

1. de organisatie bestaat voor minimaal 70% uit vrijwilligers;
2. de organisatie staat ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel;
3. de organisatie is een rechtspersoon;
4. de organisatie heeft geen winstoogmerk en is niet actief op een concurrerende markt;
5. de voor de organisatie werkzame vrijwilligers zijn niet reeds op grond van andere wet- of regelgeving gehouden om een VOG aan te vragen;
6. de organisatie voert een actief preventie- en integriteitsbeleid (vergelijkbaar met het beleid uit de Toolkit 'In veilige handen') om seksueel grensoverschrijdend gedrag tegen te gaan, waarbij bijvoorbeeld een gedragscode en een zorgvuldig aanstellingsbeleid zijn ingevoerd.

Vrijwilligersorganisaties die mee willen doen met de regeling kunnen zich vanaf 1 januari 2015 aanmelden via www.gratisvog.nl. Na aanmelding zullen ze door NOC*NSF of de Vereniging Nederlandse Organisaties Vrijwilligerswerk (NOV) verder worden geholpen bij hun aanmelding. Nadat het Ministerie van Veiligheid en Justitie de aanmelding heeft bevestigd, kan worden gestart met het aanvragen van gratis VOG's.

Voor het aanvragen van gratis VOG's voor vrijwilligers is een nieuw aanvraagstelsysteem ontwikkeld. Door dit systeem wordt de betaling van de VOG overgeslagen voor vrijwilligers die in aanmerking komen voor een gratis VOG. Hiervoor moet de vrijwilligersorganisatie de VOG wel digitaal aanvragen.

De organisatie/werkgever die de aanvraag initieert, kan alleen met eHerkenning op de beveiligde omgeving van de elektronische VOG-aanvraag inloggen. De vrijwilliger die de aanvraag afrondt en indient, moet via DigiD op de beveiligde omgeving van de elektronische VOG-aanvraag inloggen. De aanvrager ziet daardoor alleen de VOG-aanvraag die voor hem of haar bestemd is.

Gevraagd besluit: wij vragen het bestuur om ondergetekenden toestemming te geven om korfbalvereniging De Voltrefers aan te melden voor de regeling om gratis verklaringen omtrent gedrag voor haar vrijwilligers te verkrijgen.

Slot

In deze notitie verzoeken wij het bestuur om een besluit te nemen over de afbakening van grensoverschrijdend gedrag, het takenpakket van de VCP, de vaststelling van een gedragscode en de aanvraagprocedure VOG. Graag vernemen wij uiterlijk 1 augustus het besluit van het bestuur.

Leon Voogt, VCP
Mireille Pompe, VCP-ondersteuner

Bronnen

www.justis.nl/producten/VOG/gratisvogvoorvrijwilligers

www.inveiligehanden.nl/toolkit

www.knkf.nl

www.knhb.nl

www.nocnsf.nl/grensoverschrijdend-gedrag

Versiebeheer

Versienummer	Datum	Status
0.1	21 juni 2015	Concept, opgesteld door L. Voogt. Ter bespreking met M. Pompe
0.2	22 juni 2015	Concept, besproken door L. Voogt en M. Pompe. Ter vaststelling door bestuur De Voltreffers
1.0	16 augustus 2015	Definitief, vastgesteld door bestuur De Voltreffers.